

Yttrande över betänkandet Samhällets insatser mot HIV/STI (SOU 2004:13)

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att avge yttrande till socialdepartementet enligt landstingsdirektörens förslag och därutöver anföra följande

Aids betraktas av flertalet experter som ett av de största hälsohoten under det nya århundradet. HIV-epidemin är ett synnerligen allvarligt hälsoproblem och effekterna av den präglar idag hela samhällen. I vissa länder har spridningen varit så genomgripande att den börjat lamslå mycket av den sociala, kulturella och ekonomiska utvecklingen.

Även om de mest alarmerande prognoserna om vad epidemin skulle orsaka har kunnat undvikas i Sverige, är det nödvändigt att också fortsättningsvis agera kraftfullt mot smittspridningen. Det hittills framgångsrika arbetet i Sverige är i många stycken ett resultat av omfattande informationsinsatser som bedrivits inte minst genom frivilligorganisationernas arbete. Att nya och effektiva broms-mediciner utvecklats får inte innebära att öppenheten och informationen om HIV minskar eller avtar.

Mot bakgrund av frågans stora betydelse är det allvarligt att regeringen nu ser ut att minska det riktade stödet till hiv/aids-prevention. Vi anser att satsningarna måste öka istället för att stagnera eller urholkas. Även om antalet smittade i Sverige fortfarande är förhållandevis litet är situationen akut även i vårt direkta närområde runt Östersjön. Ett kontinuerligt arbete liksom en hög beredskap för insatser kommer att krävas både i Sverige och utomlands. För att kunna säkerställa ett fortsatt kraftfullt arbete krävs därför ökade resurser för det riktade preventiva arbetet.

Vikten av öppenhet, behovet av information och förståelsen för frivilligorganisationernas arbete måste ligga till grund såväl för det fortsatta arbetet som för en nationell handlingsplan som syftar till att begränsa spridningen och konsekvenserna av hiv/aids.

Slutligen bör understrykas att utredningens förslag om inrättande av sprututbytesprogram riskerar att försvåra det fortsatta arbetet.

Att använda sprututbytesprogram för att bekämpa smittspridning är problematiskt av flera olika anledningar.

Verksamheten går stick i stäv med den restriktiva narkotikapolitik Sverige normalt för. En situation där narkotikainnehav är straffbart men brottsverktygen (sprutor) tillhandahålls av det offentliga är varken rimligt eller lagstiftningsmässigt logiskt.

Statens Folkhälsoinstitut har också påvisat att det inte går att fastställa någon effekt på smittspridning av HIV, hepatit C och hepatit B i Malmö och Lund där försöksverksamheten med sprututbyte pågått ett antal år. Tvärtom uttrycker Folkhälsoinstitutet oro över att Skåne-regionen haft en fördubbling av antalet narkotikarelaterade dödsfall under perioden 1997-2000.

HIV-smittan är inte längre kringgärdad av samma gåtfullhet som när sprututbytesprogrammen infördes i Malmö och Lund. Injektionsnarkomanerna är väl orienterade i hur man skyddar sig mot HIV. Epidemin har bromsats. I de fall smittan uppträder är det i allmänhet i själva lösningen, inte i smittade kanyler. Men framförallt är det oskyddade samlag som ligger bakom smittspridningen. Aktuella siffror från 2003 visar också att av de 379 personer som anmäldes HIV-smittade var 27 personer (eller strax över sju procent) smittats via intravenöst missbruk. Av dessa hade 17 personer smittats i Sverige.